

บทบาทของการสื่อสารผ่านดาวเทียม ในการกำหนดรูปแบบและเนื้อหาการเรียนการสอน
ในช่วงระหว่างปี 2536-2537

นายพงศ์อมร สุขสมจิตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ.2539

ISBN. 974-632-438-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I17526899

A STUDY OF RADIO FORMATS AND CONTENTS TRANSMITTED
BY THE SATTELLITE 1993-1994 .

MR. PONGAMORN SOOKSOMCHITR

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Mass Communication

Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-632-438-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของการสื่อสารผ่านดาวเทียม ในการกำหนดรูปแบบ
และเนื้อหารายการวิทยุ ในช่วงระหว่างปี 2536-2537
โดย นายพงศ์อมร สุขสมจิตร
ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไอพาร วงศ์บ้านดู่

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิต
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

สันติ ฤงสูววรรณ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฤงสูววรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประจักษ์ อภิ

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์)

ไอพาร วงศ์บ้านดู่

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไอพาร วงศ์บ้านดู่)

ศิริชัย ศิริกายะ

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกายะ)

พงศ์อมร สุขสมจิตร : บทบาทของการสื่อสารผ่านดาวเทียม ในการกำหนดรูปแบบ และเนื้อหา
รายการวิทยุ ในช่วงระหว่างปี 2536-2537 (A STUDY OF RADIO FORMATS AND
CONTENTS TRANSMITTED BY THE SATELLITE 1993-1994) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.โอฬาร
วงศ์บ้านดู่, 115 หน้า. ISBN 974-63 2-438-1

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของการสื่อสารผ่านดาวเทียม ในการกำหนดรูปแบบ
และเนื้อหารายการวิทยุ ในช่วงระหว่างปี 2536-2537 โดยอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับการจัดรายการวิทยุ
กระจายเสียง และแนวคิดโลกหกผืน มาเป็นแนวทางในการเข้าสู่ปัญหาวิจัย ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

รูปแบบและเนื้อหาการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงผ่านดาวเทียม คือ รายการ สไมล์เรดิโอ
เน็ตเวิร์ค และรายการเรดิโอโหวด แซทเทลไลท์ ทั้งสองเป็นการจัดผังรายการแบบฟอร์มเมท สเคชั่น
โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการถ่ายทอดวิทยุผ่านดาวเทียม มาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดข่าวสาร
จากสถานีแม่ข่ายในกรุงเทพมหานคร ไปยังสถานีเครือข่ายทั่วประเทศ

บทบาทของการสื่อสารผ่านดาวเทียม ในฐานะเป็นผู้ถ่ายทอดข่าวสาร นับว่ายังไม่ได้ทำหน้าที่
เต็มที่ในการกำหนดรูปแบบและเนื้อหาของรายการ เพราะรูปแบบและเนื้อหาของรายการนั้น ไม่ได้สอดคล้อง
กับความต้องการของผู้รับสาร แต่ถูกกำหนดโดยองค์กรผู้ผลิตรายการ และใช้การสื่อสารผ่านดาวเทียม
เป็นช่องทางในการถ่ายทอดเนื้อหาทางธุรกิจ

ภาควิชา.....การสื่อสารมวลชน.....
สาขาวิชา.....การสื่อสารมวลชน.....
ปีการศึกษา.....2538.....

ลายมือชื่อนิสิตร.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C550513 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD : RADIO PROGRAM/SATELLITE TRANSMISSION/PROGRAM FORMAT/

CONTENTS/SATELLITE COMMUNICATION'S INFLUENCE

PONGAMORN SOOKSOMCHITR : A STUDY OF RADIO FORMAT AND CONTENTS

TRANSMITTED BY THE SATELLITE. THESIS ADVISOR: ASST. PROF. OLARN

WONGBANDOO. 119 pp. ISBN 974-632-438-1

This research aims at studying the role of satellite communication in determining the format and content of radio programs between 1993 and 1994. The study draws upon theories on elements of programming and the "Global Paradox" idea in establishing a theoretical framework.

This study focuses its analysis on two radio programs -- Smile Radio Network and Radio Vote Satellite. Both programs employ "Format Station" as a formatting pattern for their programming. They also rely on modern information technology particularly satellite broadcasting as a means of content transmission from the main station in Bangkok to other stations under a nationwide network.

The influence of satellite communication in determining the format and content of these radio programs is found to be rather limited. The formats and content of the programs do not respond to receivers' demand as they are determined directly by the organizations which produce them. Meanwhile, satellite communication is used merely as a medium or technology to transmit content for commercial purposes.

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน

ลายมือชื่อนิติ นพธำพรส สุกสมจิตร

สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา วรพิน วรพินธุ์

ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

กุศลสูงสุดของลูกผู้ชายตามคติของชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธแต่โบราณนั้น ได้แก่การอุปสมบท เพื่อตอบแทนพระคุณแก่บุพการี เพราะในอดีตนั้น การที่คน ๑ คนหนึ่งจะกลายเป็นลูกผู้ชายโดยสมบูรณ์นั้น ก็ต้องผ่านการเล่าเรียนโดยการบวชและก็จะได้รับขนานนามว่า “ทิด” ซึ่งมาจากคำว่า “บัณฑิต” นั้นเอง ถึงแม้กระผมจะยังไม่เคยมีโอกาสดำบวชในทางพุทธศาสนา เพื่อสร้างความชื่นใจให้แก่บิดามารดา แต่ในวันนี้ วันที่วิทยาลัยนานาชาติฉบับนี้ ได้รับการอนุมัติอย่างสมบูรณ์ กระผมก็จะกลายเป็นมหาบัณฑิต ซึ่งการที่กระผมอุทิศเวลาตลอดชีวิต เพื่อการศึกษานั้น เมื่อมาถึงวันนี้กุศลที่ได้ คงจะสร้างความภาคภูมิใจให้แก่บิดามารดาพอแรงกัน วิทยาลัยนานาชาติฉบับนี้ สำเร็จลงได้จากความปรารถนาดีและความช่วยเหลือจากหลายฝ่าย เริ่มตั้งแต่คุณพ่อคุณแม่ พระพรหมของลูก ที่เป็นแรงขับเคลื่อนมหาศาลเพียงอย่างเดียว ให้ลูกมุ่งมั่นบากบั่น จนมาถึงวันนี้ได้ ท่านรองศาสตราจารย์ ศิริชัย ศิริกายะ อาจารย์ผู้เป็นหัวใจสำคัญของโครงการนี้ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญเรือน กิติวัฒน์ อาจารย์ผู้ให้ความเมตตาดูแลเอาใจใส่เสมอมา และท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์โอฬาร วงศ์บ้านดู่ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยนานาชาติ คุณจินตนาเลิศล้ำยิ่ง เจ้านายที่ฮาร์โมนิคสตูดิโอ ที่กรุณาออกใบรับรองการทำงานให้มาสอบเข้าศึกษาในโครงการนี้ เพื่อน ๑ ร่วมวงการวิทยุที่ให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะในการทำวิทยาลัยนานาชาติ ขอขอบคุณ พี่อู๋ จี๊บ ยอด เพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาที่ JSL และ Key to Success ที่เข้าใจและเปิดโอกาสให้หยุดงานยาว มาทำวิทยาลัยนานาชาติ และขอขอบคุณ แน่น ผู้ร้ายเวทมนตร์วิเศษให้แก่วิทยาลัยนานาชาติฉบับนี้ คุณค่าของวิทยาลัยนานาชาติฉบับนี้ หากจะมีก็คงจะต้องยกให้กับผู้ที่กล่าวนามมาในเบื้องต้น โดยเฉพาะแน่น ที่ปรึกษาส่วนตัว ทั้งในการทำงานและเรื่องการศึกษา แต่หากจะมีข้อผิดพลาดใด ๆ แม้เพียงเล็กน้อยก็ตามที่กระผมขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดีเพียงผู้เดียว.

พงศ์อมร สุขสมจิตร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานำวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
ข้อสันนิษฐาน.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 กรอบทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดเรื่องส่วนประกอบของการจัดรายการวิทยุ.....	8
แนวคิดโลกทัศน์.....	17
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
แหล่งข้อมูล.....	29
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
การนำเสนอข้อมูล.....	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 4 รูปแบบและเนื้อหาที่ปรากฏในรายการวิทยุผ่านดาวเทียม

รายการสไมล์เรดิโอ เน็ตเวิร์ค

1. ความเป็นมาของรายการ..... 38

2. รูปแบบและเนื้อหาของรายการ..... 41

รายการเรดิโอโหวด แซทเทิลไลท์

1. ความเป็นมาของรายการ..... 55

2. รูปแบบและเนื้อหาของรายการ..... 57

บทที่ 5 บทบาทของดาวเทียมในการกำหนดรูปแบบและเนื้อหารายการวิทยุ

1. ภูมิหลังของการทำธุรกิจ..... 84

2. การนำเทคโนโลยีมาใช้..... 87

3. บทบาทของดาวเทียมในรายการวิทยุ..... 87

บทที่ 6 สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย..... 111

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต..... 114

ข้อจำกัดการวิจัย..... 114

รายการอ้างอิง..... 116

ประวัติผู้เขียน..... 119